

roča za „književno-zgodovinsko berilo“ same „pokojnike“, *) — vsak lahko vgoni (vgane) zakaj.

Navzlic tej naredbi v gimn. osnovnem načrtu privzel sem vendar k poprejšnjim živim pisateljem po Miklošičevem vzgledu še nekoliko boljih živih, in to samo zarad bolje ali lepše slovenščine.

Da jih nisem privzel še več, kakor bi jih bil sam rad, temu je bil kriv (poleg družih okolišnosti) posebno — **pretesni prostor**, ki mi je bil odkazan.

Da je bilo samo na moje, nahajali bi se v sedanji knjigi poleg še večega števila narodnih pesem in (novo-) slovenskih pisateljev starše dobe — tudi vsi bolji in najbolji živi in neživi pisatelji nove dobe; — a da sem smel (to se ve, v primernem času in po svoji volji) zložiti novo slovensko berilo za osmi gimn. razred, čitalo bi se v njem vse óno, kar je vrli naš gosp. P. Ladislav Hrovat svetoval uže l. 1861. v „Novicah“ na str. 337.

Predrzo sumnjičenje — da ne rabim ostreje besede — je tedaj to, kar mi očita blagi g. K., da se kaže v sedanji izdaji „slovensko slovstvo nalašč od uborne strani.“ (Konec prih.)

Mnogovrstne novice.

* Nič manj ko štirideset delniških društev (bank itd.) v Avstriji je sedaj v likvidaciji. Ubogi delničarji zastonj željno čakajo ugodne rešitve. Nam Slovencem sicer niso te banke v nobeno tolažbo, vendar vidimo, kako krivično so nas nemškutarji napadali takrat tudi o tem, ko je nesrečna banka „Slovenija“ likvidirati morala, kakor da bi ta banka edina bila, ki je po zapravljivosti na kant prišla!

* *Koliko je judov?* Po najnovejših poročilih je judov na vsem svetu 6 milijonov in 825.000. Po Rusiji, kjer jih je 1 milijon in 632.000, jih je največ na Avstro-Ogerskem, in sicer 1 milijon in 111.000. Na Poljskem jih je 780.000, — na Nemškem pa 512.160, v Ameriki le 308.000, — na Španjskem pa samo 1000. Srečna dežela! — Ker je poročilo o boji zoper žide v „Edinosti“ jako zanimivo iz mnogih ozirov, podamo je tudi svojim čitateljem. Glasí se tako-le: Sedanje ministerstvo je nekoliko zajezilo sleparije judov na sledeči način: Iskalo je, dokler je dobilo Rotšildom in drugim židom konkurenta in tega je našlo na Francoskem. Bontoux zastopa kapital vse bogatejše francoske aristokracije, duhovščine itd. Ta mož je ustvaril „Länderbank“, ki je desna roka sedanjemu ministertvu, kupil je za svoje klijehte mnogo rudnikov in premogovih jam in pridobil si razne koncesije, sploh sloví danes Bontoux kot prva finančna kapaciteta, na katerega se naslanjajo interesi mogočnega kapitala katoliških konservativcev. Židje, njim na čelu mogočni Rotšild, začeli so na borzi v Parizu agitirati proti vsem vrednostnim papirjem, katere je spravil na trg Bontoux in resnično se jim posreči, da te papirje spravijo na vedno nižjo vrednost. A Bontoux ni spal; on gleda mirno, kako pada vrednost njegovih papirjev; a ob enem dá svojim agentom povelje, da jih kupujejo na tihem, kjer koli jih kaj dobijo. Tako je prišlo, da so skoro vsi ti papirji prišli v roke Bontoux-a. Rotšild ni zapazil tega manevra, ampak prodajal je tudi on te

papirje skrivnim agentom Bontoux-a, čeravno jih ni imel, misleč si: „saj jih kupim še ceneje, kedar bo čas izročiti jih“. Bliža se čas, ko ima Rotšild oddajati prodane papirje, a nikjer jih ni bilo dobiti. Zdaj še le izvé Rotšild, da je vse papirje pokupil Bontoux in stoprv sprevidi, v kako zanjko se je vjel. Bontoux pa, kakor edini gospodar svojih papirjev terjal je tudi visoko ceno in bi bil tudi lahko kurze tako vzdignil, da bi bil Rotšilda lahko uničil. V tej veliki zadregi gre Rotšild prosit pariškega vrhovnega škofa, da posreduje med njim in cerkvi udanemu Bontouxu in zadnji se udá, a poravnava je Rotšilda stala baje nad 60 milijonov, sam Dunaj je dobil na diferencijah svojih 14—16 milijonov. — Slišalo se je potem, da je James Rotšild nagloma umrl, a dobro podučeni pariški dopisniki trdé, da si je prerezal vrat zaradi velike zgube in še večje blamaže. — To je bila prava „Judenhetze“!

Glasbene novice.

* „26 *Tantum Ergo* za 4 glasove“, zložil in nabral P. Angelik Hribar, natisnil in založil Blaznik v Ljubljani.

Pri 7 številkah so imena skladateljev Schütkey, Boeckeler, Schmidt, Ett, Šubigar, Mohr, Witt (debelo natisnjena imena kažejo boljše skladbe); 7 številk neznanih skladateljev je g. izdatelj nekoliko popravil (in to so ravno najslabše skladbe); izmed 12 izvirnih številk g. skladatelja Hribarja jih nam je velika večina jako povšeči (le v št. 14. naj pojeta basa v 1. in 17. taktu enoglasno). Cela ta zbirka je očitno namenjena za naše najslabše cerkvene zbore, in veljá le 70 kr. Čisti dohodek je dobrodejna podpora dijaški kuhinji. Sploh imamo uže toliko raznih skladeb ze cerkve, kakor tudi za čitalnice, da bi se smelo povsodi zabilježevati več vspeha vsestranskega pri našem slovenskem narodu. Na noge toraj! „Cerkveni Glasbenik“, „Glasbena Matica“ in domači naši izvrstni skladatelji skrbé za razne umotvore, sezajte pridno po njih in pojte na čast Bogu in národu!

Naši dopisi.

Marija Zvezda pri Banjaluki v Bosni na dan sv. Martina. — Stanovitno sem mislil in namerjal, da bom prihodnjo pomlad poklical kakih 30—50 družin iz kranjske dežele v Bosno, in uže sem imel kraj odbran ter kupčijo skoraj sklenjeno, samo pismo bi bilo še treba napraviti in potem novac brojiti prodajalcu. Turčin je bil trd in zvit, jaz pa sem bil dobro podučen, toraj se mi ni nič mudilo, zato sem še čakal in okoli pozvedoval, ter se popolno prepričal, da pretí Bosni glad in lakota ravno prihodnjo spomlad, ker je preteklo poletje strašna suša vso strn popalila, da so komaj četrtno navadne letine pridelali, in koruza je skor vsa in povsod neznano slaba; uže zdaj javkajo in zdihujejo, kaj bode spomladi? To me je začelo skrbeti in odstopil sem od svojega sklepa; letos ne bom klical nikogar v Bosno, zlasti ne siromašnih ljudi, katerim bi dragina kmalu požrla kak petdesetak več, kakor druga navadna leta, in toliko denarja se močno pozna majhnemu kupcu. Ako pa kdo želi uže to leto le-sem priti, tudi lahko pride, če ima potrebni denar v rokah, da si bo zamogel hišo postaviti in živež ter hrano oskrbeti. Da pa ne bi bil sam, ali kje tam med Turci in Bošnjaci, svetujem mu Maglaj na Vrbasu, 5 ur hoda od Stare Gradiške, ravno na sredi pota proti Banjaluki. Ta kraj se bode kmalu kmalu povzdignil! ker je tako zdrav, da po zagotovilu g. stotnika, ki ima eno sotnijo (kompanijo) v po-

*) „(Proben aus den karantanischen Fragmenten, aus Truber, Dalmatin); für die neuere Zeit Jarnik, Prešern u. a.“ Da ima „gimn. osnovni načrt“ tu v mislih same pokojnike, a ne živih pisateljev, uveriš se lahko iz opombe ondi na strani 149., kjer se čita . . . „mit Verschweigung der noch lebenden Schriftsteller.“ Pis.

sadki, ni bilo od pomladi do jeseni nobenega bolnika med vojaki; tudi drugi ljudje so bili zdravi, še celó naselniki, ki so došli iz daljnih krajev, ko so pa ljudje dve uri od Maglaja na obe strani, proti Banjaluki naprej in proti Stari Gradiški nazaj, pogosto bolehal za groznico (mrzlico) in vročinsko boleznijo. Tukaj je vojaška posadka, ki skrbi za javni mir, da nikdar ni slišati o kakem napadu in drugih enakih dogodbah; tudi pošta je tu, in okoli 25 družin naselnikov iz pruske Šlezije, iz Oldenburga in Hanovera, trdih pa vernih Nemcev katolikov. Da se vendar ne bi kdo prevaril in mene dolžil, popišem vse okoliščine v prihodnjem listu.

Ako kdo želi sam ogledati zemljo, naj gre na železnico ob takem času, da pride v petek zvečer v Sisek; v soboto ob 6. uri hodi ladija (parobrod) od Siska v Starogradiško, kamor navadno dohaja ob 1. uri popoldne, toraj ima še čas, da pride polagoma ob 6. uri zvečer v Maglaj, kjer bo prenočil; v nedeljo, ako hoče, pa bo mene tam dobil, da mu pokažem zemljo. To pa svetujem, da naj ima vsak potreben denar, sicer se mu bo hudo godilo, kakor večidel vsem Nemcem, kateri so prišli v Bosno, misleč, da jim bodo kar Bošnjaci piške pohali in cvrli. Tudi niso imeli med seboj nobene posebne zaveze, toraj so denar potrosili, in preti jim pomanjkanje, radi bi, naj jih vlada podpira, pa ta jih je tudi sita, ker sama nima nič kaj odveč denarja.

Ako se kdo odloči le-sem priti, ter želi, da bi mu kako pomagati, naj mi razodene svoje misli, ter pové, koliko oralov zemlje bo kupil, kdaj bo denar mogel poslati, kdaj bi sam dol utegnil priti itd. Toliko sem se uže izuril, da si upam pred Turčina stopiti in zemlje od njega kupiti; v uradni pa so mi posebno postrežljivi. Zato tudi zamorem vse posle opraviti, da kupec, pridši v Bosno, zemljo v roke sprejme in ne bo imel nič več opraviti, razen denar meni odšteti. Kdor pa ni vaje, ga gotovo opeharijo; nekateri prav predrago plačujejo zemljo, drugi so prevarjeni, da čisto ves denar zgubé; še celó nekaterim judom se je v Bosni zgodilo, da so denar tukaj zgubili ter se brez njega domú vrnili; nekateri, posebno kupci, so pač obogateli v teh treh letih, ker so zlasti nevednim Turkinjam novo blago za obleko neznano drago prodajali.

Vsacega kupa posebej bi vendar nikakor ne mogel sprejeti, ampak več skupaj, ker Turki imajo večidel velika posestva, katera hočejo navadno le skupaj ob enem prodati, nikakor pa ne na drobno. Ko toraj dobim toliko kupcev, da bi vsi skup vzeli eno tako posestvo, potem ga bom kupil in potrebne reči dovršil. Zato naj se vsak kmalu premisli in svoj sklep meni pismeno pa določno in natančno razodene; ker bo menda prišlo še več nemških družin le sem, potem bi bilo uže težje kupovati in pa morda celó dražje. Do novega leta mora biti dognano, koliko oral zemlje bo kupljenih. Pisma naj pa se meni pošiljajo pod napisom: „gospod V. Lah, misijonar v Mariji Zvezdi, P. Banjaluka v Bosni.“ Kdor se preseli od te jeseni do končane prihodnje spomladi, bo od Ljubljane do Siska po železnici za se in za vso družino samo polovico plačal. Kaj ima storiti za to, mu bom povedal.

Toliko o naselitvi v Bosno za prihodnje leto. Med tem časom bom pa gledal dobiti zemljo za čisto slovensko naselbo, ako Bog dá dobro letino; in kdor bi se še to leto naselil pri Nemcih, bo lahko svoje selišče prodal Nemcem, kateri bodo, kakor se kaže uže zdaj, zopet k svojim rojakom se naselovali, in tako bo zamogel priti tudi k svojim domačinom, kateri ga gotovo ne bodo odganjali.

Iz Karlovca 8. nov. — Slovenski narod postavil je grobni spomenik svojemu zaslužnemu pisatelju Valentinu Mandelcu, bivšemu gimnazijalnemu profesorju

in izvršujočemu članu požarne brambe in prvega hrv. pevskega društva „Zore“ v Karlovcu, kateri počiva na dubovaškem pokopališču. Da mesto Karlovec zagotovi jednokrvnim bratom Slovincem bratsko ljubezen, in izkaže zasluženost čast Valentinu Mandelcu, kateri ima za slug obilo za mesto Karlovec, in po tem za narod hrvatski, posvetil se mu bode v nedeljo, dne 13. novembra t. l. grobni spomenik. Program, ki ga je odbor doposlal tudi slovenskim okrajinam, se glasi tako: 1. Dne 13. t. m. ob polu 3. ure popoldne poda se gimnazijalna mladež, požarna bramba in pevsko društvo „Zora“ na kat. dubovaško pokopališče. — 2. Na grobu Valentina Mandelca najprvo zapoje hrv. pevsko društvo „Zora“ nadgrobno. — 3. Duhovnik požarne brambe, velečast. gosp. Gabriel Mašek, posveti spomenik. — 4. Gospod Mijo Vamberger, gimnazijalni profesor in rojak pokojnika, govori od strani gimnazije slovó. — 5. Predsednik „Zore“, gosp. Davorin Trstenjak, govori o Mandelčevem književnem delovanju in njegovih zaslugah za slovensko književnost, kakor o zaslugah za „Zoro“ in požarno brambo. — 6. Pevsko društvo „Zora“ zapoje nadgrobno. — Odboru za posvečenje spomenika, katero se bode gotovo sijajno vršilo, je predsednik gosp. Lavoslav Roksandić, tajnik pa Janko Orašin.

Z Dunaja 12. nov. (*Agronomični odsek akademičnega društva „Slovenije“ na Dunaji*) imel je prvo svojo sejo dne 3. t. m. — Pri volitvah v novi odbor bili so izvoljeni: g. Jurij Krajgher, stud. forest. za predsednika, g. stud. agr. Valentin Oblak za podpredsednika, g. stud. agr. Ivan Arh za tajnika in g. stud. agr. Ferdo Svetek za blagajnika. Predaval je g. V. Oblak „o kmetijstvu starih Egipčanov“. — Drugo zborovanje bode 17. dne novembra s sledečim dnevnim redom: 1) Citanje zapisnika prejšnjega zborovanja. — 2) Predavanje g. Jurija Krajgherja „o gozdni steli“. — 3. Kritika predavanja g. V. Oblaka, — kritikuje g. Ivan Arh. — 4. Slučajnosti. — Lokal VIII. Strozgasse, Gasthaus „zur Mühle“. — Začetek ob 8. uri zvečer.

V Gorici 13. nov. — Srce me danes žene najprej sporočiti kaj o našem častitem zimskem gostu, vsem Slovincem priljubljenem Ljubljanskem državnem poslancu gosp. vitezu Schneid-u. Zdravi ga eden najboljših izvedenih tukajšnjih zdravnikov, gosp. dr. Rojic, v katerega stavi vse zaupanje in se je tedaj nadejati, da se bolehnost obrne kmalu na bolje, zlasti, če bo zima tako mila, kakor do zdaj kaže. Posvetoval se je vestni ordinarius dr. Rojic tudi s Palmškim zdravnikom Bartolotti-em. Gospod vitez vstaja vsak dan po nekaj ur, hodi trdno, piše pisma itd. V državni zbor za zdaj ne pojde; pogrešali ga bodo z družimi vred soseben njegovi tovariši, slovenski poslanci; saj je znano, da je pl. Schneid posebno izvrstna delavna moč, moder svetovavec in sploh „dobri duh“ v poslanskih krogih. Njegovo zdravje je njihovo, a tudi naše zdravje. — Druzihi novic je malo. — V spomin stoletnice našega gledališča je dal gledališni tajnik Albert Planinscig na svetlo knjigo z naslovom „Cenni cronistorici sul Teatro di Società di Gorizia“. — Nadvojvodinja Marija Terezija grofinja Chambord je došla preteklo sredo po noči (9. t. m.) v Gorico prezimit. — Na mesto barona Waldstätter-ja pride v Gorico za vojaškega poveljnika gosp. Rudolf knez Lobkovic. — „Bralno društvo“ — ki je zdaj podružnica Goriške čitalnice — spremení se v „bralno in podporno društvo“. — Dotična pravila so se uže oddala v potrditev. — Čitalnica je od 1. t. m. spet v lepih prostorih Stabile — nove hiše na Travniku, v katerih je začela pred 19 leti sloveti. — Tako lepih in toplih dni o sv. Martinu kakor letos nismo imeli uže veliko let. — Zdaj še le spravljajo naši ljudje činkvan-

tin domu; dobro se je obnesel, da si ni prav dozorel.
— *Cena naših vin rase.*

Dovje 4. nov. (Dalje.) — Po prijaznem pozdravu navzočih je g. Pirc v prav lepem in vnetem domačem govoru začel svoje predavanje.

Omenil je najpoprej, kdo ga je poslal in zakaj. Naznanil je, kaj mu bode tvarina o današnjem govoru, namreč: „živinoreja“ in sicer le govedoreja. Povedal je tudi pričujočim, da si je po nekaterih hlevih ogledal živino ter da je videl različna plemena. Za tukašnje kraje nasvetoval je ona plemena, katera niso velika, tedaj le bolj srednja. Ko je nekoliko o splošni govedoreji omenil, prestopil je potem k posameznim vrstam domače živine. Začel je z biki. Opisal jih je, kakošni naj so za pleme, da so dobri, kajti na biku je, kar se tiče vplemenjenja, največ ležeče. Treb. je toraj skrbeti zato, da se krava za pleme izbere taka, ki je hči dobrega bika, potem dobimo tudi dobro tele. Živo priporočal je, naj občine skrbijo za to, da vsaka občina ali srenja na 80, k večemu na 100 krav si drži vsaj enega vsled dotične postave od komisije za pleme potrjenega bika. Vse lastnosti, katere naj ima krava, da bode dobra za rejo in molžo, so bile potem naštetje. Povedal je, po čem se večidel krava pozna, da je dobra molznica. To je bilo ljudem prav po volji, da se bodo vdrugič pri kupčiji vedeli po tem ravnati. Omenil je gosp. govornik tudi vplemenitev krav. Večkrat se čuje govoriti, da je ta krava prešibka za onega težkega bika; nevarno jo je k takemu biku peljati. Res je nevarno, djaj je g. govornik, tako ravnati pri prosti vplemenitvi. A če se napravi priprava, katera le prav malo truda stane, ognemo se tej nevarnosti. Razložil je, kakošna je ona priprava. — Tudi ni pozabil nam omeniti, da se je po mnogih skušnjah prišlo do tega, da se uže naprej ugane, kdaj bode tele junček, kdaj junica. Razkladal je to reč prav razumno in tudi pri poslušalcih je s tem vzbudil izvanredno paznost. (Konec prih.)

Iz Borovniške občine 7. nov. — Pretekli teden smo imeli pri nas volitev v občinski zastop. Naši občanje so prav složno volili in po zahtevanju nekega dopisnika v 42. listu „Edinosti“ pri volitvi osat in plevel iz odbora poruvali, tako, da ga je burja daleč proti Trstu odnesla. Moj namen sicer ni tu enega grajati ali drugzega zagovarjati, a to naj rečem gosp. dopisniku „Edinosti“, naj bode nekoliko bolj zmeren in naj se drži izreka: kdor drugemu jamo koplje, sam vanjo pade. Da tukašnje ljudstvo vaših dopisov, ki izhajajo le iz golega hudomušnega osebnega sovraštva, ne odobruje, pokazal je vspeh zadnjih volitev. Da pa ne bote zopet kacega nedolžnega dolžili za pisatelja teh vrstic, vedite, da jih je pisal čisto priprost kmet. K.

Iz Ljubljane. — Prihodnjo sredo, to je danes teden dopoludne, ima v dvorani mestnega magistrata c. kr. kmetijska družba svoj letni občni zbor, — popoludne pa zboruje v isti dvorani konjerejski samostojni odsek, — drugi dan, to je, v četrtek 24. novembra dopoludne pa ima tudi čebelarско društvo svoj občni zbor v sobani katoliškega društva na starem trgu št. 10. — Prav je takó, da ta tri društva poredoma skupaj zborujejo, vsaj so le trójica ene korenike — domačega gospodarstva, in ker je marsikdo ud vseh treh društev, mu bo gotovo všeč, da se more udeležiti vseh treh zborov, katerih programi obsegajo zanimive predloge. Na noge možje! ki se imenujete umne gospodarje in iskrene rodoljube, — dela je dokaj, zato pa treba poslužiti se vsakega shoda, kjer se razpravljajo za napredek gospodarstva potrebne zadeve. To je eno, zakaj naj letos 23. in 24. november privabita iz dežele mnogo rodoljubov v Ljubljano. — Drugo pa je to: 20. dan meseca januarija leta 1882. bo 100

let, kar se je rodil svetli nadvojvoda Joan, pravi oče kmetijstvu avstrijskemu, predsednik c. kr. družbe kmetijske štajarske, pa tudi protektor c. kr. družbe kmetijske, katero je preprijazno odlikoval s tem, da je skor v vsak njen občni zbor prišel v Ljubljano; tudi k oživiljenju „Novic“ je slavní vojvoda veliko pripomogel. Stoletnica rojstnega dne nadvojvode Joana ne bode tedaj tih dan ostala v srci hvaležnih mu Štajarcev, Kranjcev, Korošcev itd., kajti uže je centralni odbor družbe kmetijske štajarske sklenil, slovesno obhajati 100letnico rojstnega dne nadvojvode Joana in zato si izvolil poseben odsek, ki naj nasvetuje, kako izvršiti to svečanost. Tudi našemu občnemu zboru se ponuja lepa prilika, hvaležnega srca se spominjati stoletnice preblazega našega protektorja, nadvojvode Joana, zato naj pridejo v sredo v občni zbor gotovo vsi zastopniki podružnic kmetijskih, katerim velik prijatelj je bil naš nepozabljivi nadvojvoda Joan!

— Presvitli cesar je v svojem imenu in v imenu cesarjeviča Rudolfa v podporo pogorelcem občine Knežške na Notrnsnjem 500 gold. iz lastne blagajnice darovati blagovolil.

— (*Železnica iz Ljubljane v Novomestu se snuje!*) Ces. kralj. trgovinsko ministerstvo je vodstvu gozdov in fužin knez Auerspergovih grajščin na Dolenjskem in pa inženirju Jožefu vitezu Wenusch-u za 9 mesecev dalo dovoljenje za tehnična pripravljajoča dela za lokalno železnico iz Ljubljane v Novomesto. Dobro srečo!

— (*V prevdarek živinorejcem ki prešiče prodajajo ljubljanskim mesarjem!*) Znano je našim bralcem, da se je prve dni tega meseca v Ljubljani odprla velika klavnica in da odslej mora se vsa živina, velika in drobna, katero mesarji in pa krčmarji za prodaj koljejo, po natančnem ogledu v tej klavnici klati. Ikre ali šenki (nemški Finnen) so pa prešičja bolezen, ki se večkrat ob življenji živine spoznati ne dá, al ikre so bolezen, zarad katere je mesó in špeh za vžitek škodljivo, se v mesnicah prodajati ne sme, tedaj zavrže. Kdor je tedaj ikrovega prešiča prodal mesarju ali krčmarju, za prešiča po ostrem mesogledu zavrženega, ne more pričakovati, da bi se mu plačal. To pa uže neki prodajalce prešičev plaši, jih v Ljubljano prodajati, ker se bojé velike izgube, ako bi morebiti tudi kak njihov prešič ikrast bil. Tej zgubi bi se pa dalo lahko z malo v okom priti, ako bi namreč vsak prodajalec od prešiča 50 kr. kupcu prepustil. Iz teh krajcarjev bi se v podporo ljubljanskih mesarjev dal zaklad napraviti, iz katerega bi se odškodnine za ikraste prešiče, od mesogleda v prepoved dane, izplačevale. Ker vsak prodajalec prešiča na ljubljanski šrangí sedaj 20 kr. manj plača kakor poprej, bi se nasvetovani znesek pač malo poznal; nasproti bi se pa ne bilo nobene večje zgube bati. Ljubljanski mesarji bi teh 50 kr. od vsakega prešiča v oni zaklad vložili in, kakor slišimo, so pri volji tudi sami temu zakladu pripomoči. Mestni magistrat bi pa gotovo rad te krajcarje pobiral, in oskrbovanje zaklada prevzel. Prodajalci prešičev, prevdarite toraj ta nasvet in ako ga želite izpolnjenega, oglasite se za nj po javnih listih ali pa naravnost pri mestnem magistratu.

— (*O Abendrothovi zadevi*) [piše državni poslanec g. Obreza „Slov. Narodu“, da so vsi računi z vozniki dokončani in urejeni, in da dobi vsak voznik iz pavšalnega zneska 20.000 gl. nekolikonad 38% svoje terjatve, da so zaupni možje dotično razdelitev pregledali ter izrekli, da je poštena in pravična. Po poročilu g. Obreze so se imeli izplačati vozniki od 9. do 12. dne t. m. v Cerknici, Postojni, Razdrtem, Šent-Petru, Zagorji in v Bistrici.

— (*Pravila obrtniške zadruge ljubljanske*) je c. k. deželna vlada potrdila. Prvi občni zbor bo še ta mesec.

— Ljubljanska policija je preteklo soboto zasačila nekega mladega človeka (vit. Födransperga), ki je uže dalje časa kradel pisma iz poštних tružic po mestu nastavljenih. Morda bo to dalo povod, da bo poštno vodstvo dalo napraviti vendar primerneje in varneje, vsakako pa več tružice po mestu, vzlasti na glavnih krajih, kjer pisma včasih res uže iz špranj molé, ker so tružice premajhne.

— (*Vabilo*.) Znanstveno društvo „Slovenska Matica v Ljubljani“, kateri „je namen, slovenskemu narodu pripomoči do prave omike s tem, da primerne knjige v slovenskem jeziku na svetlo daje ali vsaj podpira, da se izdádé“, vabi najljudneje vse p. n. rodoljube, ki želijo letošnje knjige prijeti in v letošnjem imeniku društvenikov slovenske Matice natisnjeni biti, pa še niso poslali ustanovnine ali letnine, da jo pošljejo do 15. decembra 1881.

— Na vabilo slavnostnega odbora za posvečenje Mandelčevega spomenika v Karlovcu je tudi čitalnica poslala prisrčno čestitko.

— (*Sokolski večer*) je bil v nedeljo v čitalnici zelo živahen. Občinstvo je ploskalo pevcem, gosp. Kajzelovi burki, posebno pa vojaški godbi, ki je igrala venček slovenskih pesmi — po kapelniku gosp. Černiju novo sestavljen.

— (*Beseda v Šišenski čitalnici*) je bila v nedeljo dobro obiskana. Vse točke programa so se gladko in s pohvalo vršile, posebno pa so se občudovale „meglene podobe“, ki so kazale več lepih slovenskih krajev, pa tudi družih imenitnih in mikavnih reči.

— (*Vabilo na 1. društveno besedo s plesom*) v nedeljo 20. novembra v dvorani ljubljanske čitalnice. Program: 1. Ambrois Thomas — „Skrivnost kraljice“, operna ouvertura, svira c. kr. vojaška godba. 2. Fr. Grbić — „Slovanski brod“, veliki moški zbor (novo). 3. X. — „V pepelničnej noči“, deklamuje gospá Franja Ravnikarjeva. 4. Abt — „Ljubezen tvojo v cvetki vsaki“, pesem za sopran s spremljevanjem glasovira. Sopran poje gospá Antonija Svetkova, na glasoviru jo spremlja g. Josip Majer. 5. Nedved — „V ljubem si ostala kraji“, moški zbor, posvečen od g. skladatelja pevskemu zboru čitalničnemu (nov). 6. K. Czerny — „Melodien-Album“ (venec različnih napevov), svira vojaška godba. 7. Ples. Pri plesu svira oddelek c. kr. vojaške godbe. — Začetek ob 7. uri zvečer. — Na to besedo in ples vabi vljudno p. t. društvenike odbor čitalničin.

Novičar iz tujih in domačih dežel.

Z Dunaja. — Državni zbor se je v ponedeljek pričel. Finančni minister Dunajevski je podal zbornici proračun za leto 1882. Stroškov bode 470 milijonov, dohodkov pa 433 milijonov, toraj znaša primanjkljaj 47 milijonov, ki pa se bo zmanjšal po vladinih predlogah na 10 milijonov, toraj bo zajém drugo leto le majhen v primeri s poprejšnjimi leti. — Minister Taaffe je naznanil, da mu je cesar naročil sestaviti komisijo iz čisto samosvojnih mož, ki naj se posvetuje o tem, kako bi se politična uprava (samosvojno gospodarstvo) napravila po deželah. Živahni „dobro“-klici so pozdravili to naznailo. — Pravosodja minister Pražak je podal zbornici novo kazensko postavo v pretres, trgovinski minister pa kupčijsko pogodbo s Srbijo.

— Politični časniki so zadnje dni veliko govorili o tem, da misli grof Taaffe gosposko zbornico pomnožiti s prijatelji svoje vlade. Zdaj pa je to vse potihnilo, ker ministri menda še niso složni o osebah gospodov, ki imajo priti v gosposko zbornico.

— Za Bosno je izdana posebna vojaška postava, po kateri bodo morali Bošnjaki vseh ver služiti za vojake. Predno se bo vvedla, da bo vse v redu, bo pa še veliko sitnosti, morda še resnobnih homatij.

— Pred začetkom državnega zbora so Herbstovci in drugi zagrizeni „Nemci“ toliko ropota delali in žugali Taaffeju z nekim posebnim klubom. Zdaj pa kaj takega nikjer nič ni, vse se jim je skazilo, ker so popolnem razpršeni med seboj.

— Tukajšnji obrtniki so oklicali splošen vhod obrtnikov z vse Avstrije, katerega se je vdeležilo okoli 4000 obrtnikov z Dunaja in raznih drugih krajev. Govorilo se je veliko, povdarjala pa posebno zveza brez ozira na vero in narodnost; nek govornik je omenil, da malim obrtnikom škoduje viša dobičkarija in posebno judovsko oderuštvo. Dunajski poslanec Löblich je hotel potegniti se za jude, pa je zavoljo splošnega vriša moral umolkniti. Slednjič se je sklenilo več resolucij, tako o skrčenji obrtne prostosti, o ustanovi obrtnih in delavskih zbornic, o razširjenji volilne pravice, v vpeljavi varstvenega cola itd. Več govornikov je grajalo prejšnjo vlado, sedanje pa nobeden. — Vse prav, ali mi si vendar ne moremo misliti nobene poštene zadruge, pri kateri vera in narodnost nič ne velja. Se bo vidilo, kak kruh bo iz te moke za obrtnike in rokodelce.

Moravska. — Za deželnega namestnika je imenovan baron Schönborn. Nemškim klepetcem ni nič kaj po volji, ker se jim ne zdi, da bi v njihov rog trobil, marveč je mož Taaffejeve vlade.

Dalmacija. — Nj. cesarsko Veličanstvo je dovolilo deželnemu namestniku pl. Rodiču po njegovi lastni prošnji, iti v vrlo zasluženi pokoj. Pismo cesarjevo je posebno častno za Rodiča, in povdarja, da je več ko 60 let marljivo in zvesto služil cesarju ter bil pravi mož na svojem težavnem mestu v Dalmaciji. — Na njegovo mesto je Jovanovič imenovan za deželnega namestnika v Dalmaciji.

Turčija. — Turčija je protestirala proti vpeljavi provizornega avstrijskega brambenega zakona v Bosni in Hercegovini, ker se z njim, kakor pravil, poseza v suverenske pravice Nj. veličanstva sultana.

— V Egiptu Turčija ščuje prebivalstvo proti Evropejcem, osobito pa proti Francozom.

Iz Irskega. — V Irski se baje razmere boljšajo. Vojaske oblasti v Dublinu so poročile v London, da ne treba več pošiljati vojakov v Irsko. Da bi se le res zboljšale te razmere

Žitna cena

v Ljubljani 12. novembra 1881.

Hektoliter: pšenice domače 9 gold. 10 kr. — banaške 10 gold. 3 kr. — turšice 5 gold. 53 kr. — soršice 7 gold. 80 kr. — rži 6 gold. — kr. — ječmena 4 gold. 39 kr. — prosa 5 gold. 3 kr. — ajde 5 gold. 30 kr. — ovsa 3 gold. 8 kr. — Krompir 1 gold. 60 kr. 100 kilogramov.